

Opschrift

Vergadering van 11 februari 2025

Nummer: 2025_MV_00071

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Sophie Vanonckelen: Impact initiatieven rond lerarentekort

Raadslid(-leden):

Sophie Vanonckelen - groen

Bevoegd: Evita Willaert

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Het Onderwijscentrum Gent nam de afgelopen jaren een aantal initiatieven om het lerarentekort in de Gentse scholen aan te pakken. De initiatieven zijn erop gericht om meer mensen warm te maken voor een job als leerkracht, en om geïnteresseerden goed te informeren over de verschillende opties.

Zo is er het project "Lesgeven? Test even!". Daarbij kunnen potentiële zij-instromers even meedraaien op school, lessen bijwonen en zo ervaren of lesgeven iets voor hen is. Scholen kunnen zich registreren om mee te doen aan het project: potentiële zij-instromers kunnen dan kiezen waar ze graag willen meelopen.

Daarnaast is er de website "Leraar in Gent", waarop potentiële leerkrachten alle nodige informatie kunnen vinden over les geven in Gent: over lerarenopleidingen, waar vacatures te vinden zijn, initiatieven voor zij-instromers, enz.

In dat kader worden ook infomomenten georganiseerd voor potentiële zij-instromers, waarop verschillende partners aanwezig zijn, waaronder AGODI (Agentschap voor Onderwijsdiensten), Leerwinkel De Stap, de VDAB en de Gentse lerarenopleidingen.

Vraag:

- Kan de schepen een beeld geven van de huidige stand van zaken van het lerarentekort in Gent?
- Kan de schepen een beeld geven van de resultaten van deze en eventuele andere initiatieven rond het lerarentekort? Hoeveel potentiële leerkrachten werden bereikt met de verschillende projecten?
- Hoe evalueert de schepen deze initiatieven en de impact ervan?

Antwoord

Dankuwel, collega Vanonckelen, ook voor de beterschapswensen.

We weten allemaal dat het lerarentekort scholen in heel Vlaanderen en Brussel treft. Scholen hebben het overal lastig om geschikte kandidaten te vinden om hun openstaande vacatures in te vullen. Dat laat zich ook in onze stad voelen.

We moeten wat voorzichtig zijn als we een beeld willen geven van het totale lerarentekort in Gent. Er bestaat geen globaal overzicht van het totale aantal openstaande vacatures: wie al meedraait van de vorige legislatuur, kent dit al. Scholen hoeven die niet centraal te melden aan de stad of aan de VDAB. Cijfers van de VDAB geven wel inzicht, maar we moeten rekening houden met verschillen binnen de openstaande vacatures: sommige gaan over voltijdse opdrachten, andere over heel beperkte opdrachten, van enkele uren per week. Er is ook een verschil tussen kortere opdrachten van enkele weken, en langere opdrachten of open posities. Die verfijning zit niet in de cijfers.

Met die nuances in het achterhoofd geef ik een aantal cijfers mee. Een belangrijke indicatie van de krapte is de spanningsindicator zoals berekend door de VDAB. Deze indicator geeft, per sector, de verhouding weer tussen het aantal werkzoekenden zonder werk en het aantal openstaande vacatures: hoe lager dit cijfer, hoe krappere de arbeidsmarkt is. Voor de sector onderwijs is die indicator de afgelopen jaren scherp gedaald, en meer recent min of meer gestagneerd op dat lage niveau. Om het tastbaar te maken: op de werkvloer betekent dat dat er steeds minder kandidaten zijn voor elke openstaande vacature.

De concrete cijfers dan. De krapte laat zich, in het arrondissement Gent, het scherpst voelen voor het kleuter- en lager onderwijs: in december 2024 lag die indicator op 0,60 voor kleuter en lager onderwijs: er waren in Gent, voor zover gekend bij de VDAB, 91 openstaande vacatures, en 71 werkzoekenden die mogelijks in aanmerking kwamen. Met andere woorden: er waren heel wat meer vacatures in onze basisscholen dan er kandidaten waren.

Dat beeld zien we niet alleen in Gent. Ook voor heel Vlaanderen én in andere arrondissementen tonen de cijfers van de VDAB grote krapte aan in het basisonderwijs: globaal genomen lag de spanningsindicator voor leerkracht kleuter- en basisonderwijs in heel Vlaanderen op 0,80: heel vergelijkbaar dus met de 0,60 in Gent. Een stad als Antwerpen zit met 214 openstaande vacatures in het basisonderwijs voor 156 werkzoekenden in een zeer vergelijkbare situatie. De indicator lag daar op 0,72.

Voor leerkracht secundair onderwijs zat de indicator in Gent eind december op 1,72. Er waren 130 openstaande vacatures voor 229 kandidaten. Op zich is dit dus een iets beter beeld, maar ook hier moeten we opletten: deze indicator houdt geen rekening met bepaalde diplomavereisten, en of die al dan niet matchen met de diploma's van de werkzoekenden. Een leerkracht met een diploma wiskunde kan natuurlijk niet zomaar Frans geven.

Ook hier zien we vergelijkbare cijfers buiten Gent. De totale spanningsindicator voor leerkracht secundair onderwijs voor heel Vlaanderen lag op 1,00 (in vergelijking met 1,72 in Gent). Voor de volledigheid vergelijk ik opnieuw met Antwerpen, waar de indicator eind december op 1,17 lag. Voor het secundair is de krapte in Gent dus iets kleiner dan in de rest van Vlaanderen.

Om dat in perspectief te kunnen plaatsen: de mediane spanningsindicator voor heel Vlaanderen lag eind december 2024 op 8,26. De helft van de beroepen heeft een

spanningsindicator die lager is dan de mediaan, en kent dus een krappere markt, terwijl de andere helft een hogere spanningsindicator heeft en dus een ruimere markt. Met een spanningsindicator van 0,60 in het basisonderwijs en 1,72 in het secundair ligt Gent daar dus flink onder: de krapte is, met andere woorden, heel groot.

De conclusie is in elk geval wel duidelijk: de cijfers tonen de jarenlange daling van het aantal beschikbare kandidaten ten opzichte van de openstaande vacatures. Dat betekent dat scholen het steeds lastiger hebben om geschikte kandidaten te vinden om hun vacatures in te vullen.

Dat brengt me dan bij de tweede vraag: de initiatieven van de stad om mensen warm te maken voor het onderwijs, en de evaluatie daarvan. Zoals u zelf al aangeeft, nam de stad de afgelopen jaren verschillende initiatieven, die er vooral op gericht zijn om mensen te laten proeven van het onderwijs, en om potentiële kandidaten goed te informeren en te begeleiden bij hun keuze.

U noemde het initiatief “Lesgeven? Test even!” van het Onderwijscentrum.

Geïnteresseerden kunnen daarbij voor een uurtje, of voor een halve dag, lessen komen meevolgen op een school. Zo kunnen ze al eens aanvoelen hoe zo’n les eraan toe gaat, en of het iets voor hen zou zijn. Dat is voor beide partijen voordelig: voor de leerkracht-inspe, maar ook voor de scholen, die contact kunnen leggen met potentiële leerkrachten. Ik geef graag wat inzicht in de impact van het project. Vorig schooljaar namen in totaal 33 scholen deel. 201 geïnteresseerde potentiële leerkrachten schreven zich in voor een testmoment. Het Onderwijscentrum evalueerde de ervaring van deelnemers met een bevraging via Whatsapp. Zo konden ze op een heel laagdrempelige manier een aantal vragen voorleggen. Ze peilden vooral of deelnemers na het testmoment effectief een stap richting het onderwijs zetten. Er zijn 190 deelnemers bevroegd en er waren 135 respondenten. 60% daarvan heeft een testmoment gevolgd. Deelnemers zijn positief: meer dan de helft van de bevroegden die een testmoment heeft gevolgd, heeft effectief de stap naar het onderwijs gezet. 29% van hen is gestart aan een opleiding richting onderwijs; 20% is effectief gestart in een job in het onderwijs, en 6% is op zoek naar een job in het onderwijs. Daarnaast overweegt 30% een carrière in het onderwijs maar twijfelt nog, om heel verschillende redenen. 15% van de bevroegden is na het testmoment niet meer geïnteresseerd.

Het observatiemoment speelde voor de helft van de testers een rol in hun uiteindelijke beslissing. Ook uit meer open antwoorden van bevroegden blijkt dat een testmoment een belangrijke rol kan spelen om geïnteresseerden over de streep te trekken. Het geeft ook een beter idee van wat ze graag willen doen: of ze al dan niet voor de klas willen staan, of ze in het kleuter, lager of secundair willen staan, enzovoort.

Naast deze testmomenten in het kader van “Les geven? Test even!” organiseert het Onderwijscentrum elk schooljaar ook twee infomomenten onder de naam ‘Word leraar in Gent’, in de vorm van een informatiebeurs. Daar krijgen geïnteresseerden info over heel veel thema’s, zoals de verschillende mogelijkheden om lerarenopleidingen te volgen, hoe het Vlaamse onderwijs in elkaar zit, verloning enzovoort. Deelnemers kunnen ook persoonlijk advies krijgen, bijvoorbeeld over loon, anciënniteit en mogelijkheden met hun diploma, én ze kunnen in gesprek gaan met meer ervaren leerkrachten. Verschillende partners zijn daar vertegenwoordigd, waaronder de VDAB, de Vlaamse onderwijsdiensten (AGODI), de Gentse Leerwinkel De Stap, en de Gentse lerarenopleidingen.

De interesse in dit beursformat is groot: aan elk infomoment nemen gemiddeld 80 à 90 potentiële zij-instromers deel. Er wordt telkens ook een link gelegd met “Lesgeven? Test even!”: deelnemers van de testmomenten worden aangemoedigd om naar een infomoment te komen voor meer uitgebreide informatie, en omgekeerd worden geïnteresseerden op de infomomenten doorverwezen naar “Lesgeven? Test Even” om daar alvast praktijkervaring op te doen. Zo komt alles mooi samen in een traject dat toekomstige leraren goed voorbereidt op de overstap naar het onderwijs. Tot slot vermeld ik graag nog de website Leraar in Gent: daar vinden geïnteresseerden alles wat met werken in het onderwijs te maken heeft. Het aantal bezoekers van de website is sinds vorig jaar gestegen: dat toont aan dat meer en meer mensen de weg vinden naar de juiste informatie. Er zijn telkens pieken van het aantal bezoekers op de website rond de opstart van de projecten Lesgeven? Test even! en de infomomenten. Als schepen van Onderwijs ben ik uiteraard tevreden dat we met deze initiatieven heel wat potentiële leerkrachten bereiken, hen goed kunnen informeren en begeleiden, en een realistisch beeld geven van wat les geven precies inhoudt. Wat mij betreft heeft het ook grote waarde dat we verschillende partners in de stad samenbrengen: met grote inbreng van het Onderwijscentrum, van de scholen die testmomenten organiseren, maar ook van andere partners, zoals de VDAB, AGODI, de lerarenopleidingen etc. Als je een overstap naar het onderwijs overweegt (en u zal dat ook wel goed kennen, collega Vanonckelen) is er héél veel informatie en zijn er héél veel afwegingen die je moet maken. Met de verschillende initiatieven brengt de stad alle informatie op een goeie manier samen, en maken we de keuze om al dan niet in het onderwijs te stappen makkelijker. Het is dan ook mooi om te zien dat deelnemers aan bijvoorbeeld de testmomenten dit ook echt waarderen, en aangeven dat het een belangrijke rol gespeeld heeft in hun keuzeproces. Kunnen we daarmee het lerarentekort oplossen? Nee: de problematiek vraagt een bredere aanpak op Vlaams niveau, waar de hefboomen zitten om het beroep van leerkracht structureel aantrekkelijker te maken. Maar de initiatieven die we hier genomen hebben, zorgen er wél voor dat mensen makkelijker de weg vinden naar onderwijs, en dat ze een carrièrepad kunnen uitstippelen in het onderwijs dat ook effectief bij hen past.
